

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้สื่อการรณรงค์เพื่ออนุรักษ์ป่าชายเลน คณะผู้วิจัยจึงใช้วิธีรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ทำการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนซึ่งอาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าชายเลน รวมทั้งสิ้น 22 จังหวัดดังนี้ คือ

พื้นที่และประชากรกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย

1. พื้นที่เป้าหมาย การรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนนี้จะครอบคลุมพื้นที่ในเขตจังหวัดต่าง ๆ ของภาคใต้และภาคตะวันออกตลอดจนอำเภอไทยตอนบน ซึ่งมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลและมีป่าชายเลนขึ้นอยู่โดยทั่วไป ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา ภูเก็ต กระบี่ นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สงขลา สตูล ปัตตานี ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งสิ้น 22 จังหวัด

2. กลุ่มประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนซึ่งอาศัยและหรือประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อป่าชายเลน รวมทั้งสิ้น 22 จังหวัด โดยแยกเป็น

- ประชาชนทั่วไป โดยมุ่งเน้นเฉพาะประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ป่าชายเลน 22 จังหวัด

- ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู เขตอำเภอที่มีพื้นที่ป่าชายเลน ทั้งหมด 22 จังหวัด

- ผู้ประกอบการ แบ่งตามสายอาชีพ ได้แก่ กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงชายฝั่ง กลุ่มชาวประมง เป็นต้น ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ป่าชายเลน 22 จังหวัด

พื้นที่ป่าชายเลนในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ (ที่มา : กรมป่าไม้ 2539)

ภูมิภาค	จังหวัด	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของเนื้อที่ทั้งหมด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดที่เก็บตัวอย่าง)	ชลบุรี	575.00	
	ระยอง	4,103.00	
	จันทบุรี	24,332.25	
	ตราด	<u>47,086.50</u>	
	ฉะเชิงเทรา	3,015.75	
ภาคกลาง (จังหวัดที่เก็บตัวอย่าง)	รวม	79,112.50	7.55
	สมุทรปราการ	1,867.50	
	สมุทรสาคร	1,236.25	
	สมุทรสงคราม	7,156.25	
	เพชรบุรี	<u>12,936.25</u>	
ภาคใต้ (จังหวัดที่เก็บตัวอย่าง)	ประจวบคีรีขันธ์	268.75	
	รวม	34,056.75	3.25
	ชุมพร	19,698.75	
	สุราษฎร์ธานี	19,586.25	
	นครศรีธรรมราช	52,608.00	
	พัทลุง	881.25	
	สงขลา	3,896.50	
	ปัตตานี	6,906.75	
	ระนอง	12,299.00	
	พังงา	<u>190,265.25</u>	
	ภูเก็ต	9,448.00	
	กระบี่	176,709.25	
	ตรัง	150,596.75	
สตูล	183,402.00		
รวม	934,220.75	89.20	

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างในระดับชุมชนในชนบท จากประชาชนในพื้นที่ โดยเก็บข้อมูลตัวอย่างจากจังหวัดที่กำหนดไว้เป็นตัวอย่าง ซึ่งถือว่าเป็น จังหวัดที่มีเนื้อที่มากที่สุดตามสถิติ ซึ่งกำหนดดังนี้

- (1) ภาคกลาง กำหนดจังหวัดเพชรบุรี มีเนื้อที่ป่าชายเลน 12,936.25 ไร่ กำหนดเก็บข้อมูล 200 ตัวอย่าง
- (2) ภาคตะวันออก กำหนดจังหวัดตราด มีเนื้อที่ป่าชายเลน 47,086.50 ไร่ กำหนดเก็บข้อมูล 200 ตัวอย่าง
- (3) ภาคใต้ กำหนดจังหวัดพังงา มีเนื้อที่ป่าชายเลน 190,265.25 ไร่ กำหนดเก็บข้อมูล 200 ตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) คือ

1. สุ่มตัวอย่าง ตามแยกตามกลุ่มที่ศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มผู้นำท้องถิ่น และกลุ่มผู้ประกอบการ
2. สุ่มตัวอย่าง แบบโควตา (Quota Sampling) เพื่อเจาะจงจำนวน กลุ่มเป้าหมายตามสัดส่วนและพื้นที่ที่ศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการใช้สื่อในการรณรงค์เพื่ออนุรักษ์ป่าชายเลน ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

- ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะประชาชนของกลุ่มตัวอย่าง
- ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ
- ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน
- ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษาตามโครงการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดไว้ในสมมุติฐานแล้ว คือ

(1) Independent Variable ได้แก่ สื่อมวลชนประเภท สื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์และสื่อต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ สื่อบุคคลและสื่อในท้องถิ่น

(2) Dependent Variable ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งได้รับการเปลี่ยนแปลงด้าน

ต่าง ๆ คือ

- ความรู้เกี่ยวกับป้าชายเลน
- การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป้าชายเลน
- ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป้าชายเลน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งทดสอบสมมุติฐานเป็นส่วนใหญ่ การวิเคราะห์จะดำเนินไปตามขั้นตอนข้างล่างนี้

(1) กระจายและอธิบายลักษณะข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้ Descriptive (Frequency and Percentage)

(2) ใช้สถิติทดสอบสมมุติฐาน

(3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องโดยใช้ Chi-Square

(4) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป้าชายเลน

ข้อ 1, 3, 5, 7, 9   คำตอบที่ถูกต้อง   คือ "ไม่ใช่"

ข้อ 2, 4, 6, 8, 10   คำตอบที่ถูกต้อง   คือ "ใช่"

ถ้าได้คะแนน   8-10   = มีความรู้มาก

"   4-7   = มีความรู้ปานกลาง

"   0-3   = มีความรู้น้อย

2. ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เป็นประจำ = 2 คะแนน

นาน ๆ ครั้ง = 1 คะแนน

ไม่เคยเลย = 0 คะแนน

หลังจากรวมคะแนนทั้ง 8 ข้อแล้ว จะแบ่งช่วงเป็น

12-17 = มีส่วนร่วมมาก

6-11 = มีส่วนร่วมปานกลาง

0-5 = มีส่วนร่วมน้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ที่อยู่ในพื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งเก็บข้อมูลตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ คือ จำนวน 600 ชุด และได้นำแบบสอบถามที่ได้รับมา ตรวจสอบความสมบูรณ์หลังจากนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประมวลผลข้อมูล และนำมาผลมาวิเคราะห์ข้อมูล